

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa R. R.

przeciwko Zakładowi Karnemu w K.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 stycznia 2015 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w Ś.

z dnia 23 września 2014 r.,

1. odrzuca zażalenie w części zaskarżającej postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej,

2. oddala zażalenie w pozostałej części.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. oddalił apelację powoda R. R. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 19 grudnia 2013 r., oddalającego jego powództwo, w sprawie przeciwko Zakładowi Karnemu w K. o ustalenie nieistnienia obowiązku zwrotu świadczenia pieniężnego w kwocie 59.784,24zł. W dniu 12 maja 2014 r. doręczono pełnomocnikowi powoda odpis wyroku z uzasadnieniem, a w dniu 9

września 2014 r. wpłynęła do Sądu skarga kasacyjna powoda od powyższego wyroku wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej wniesienia. W uzasadnieniu wniosku pełnomocnik powoda podniósł, że do uchybienia terminu doszło z przyczyn przez niego niezawinionych, gdyż od dnia 7 lipca 2014 r. nastąpiło gwałtowne pogorszenie jego stanu zdrowia, które trwało do dnia 31 sierpnia 2014 r. Na dowód pełnomocnik powoda dołączył zaświadczenie lekarskie z dnia 2 września 2014 r. wydane przez lekarza specjalistę chorób wewnętrznych, z którego wynika, że pełnomocnik powoda choruje od dzieciństwa na dysplazję stawów biodrowych, był kilkakrotnie operowany, a w dniu 7 lipca wskutek przeciążenia narządu ruchu nastąpiło ostre pogorszenie stanu zdrowia, wymagające fizykoterapii, które spowodowało jego niezdolność do pracy zawodowej do końca sierpnia 2014 r. Ponadto do wniosku dołączono wynik badania rtg z dnia 24 września 2010 r. oraz historię zdrowia i choroby z zapisami wizyt lekarskich w dniach 6 maja i 20 maja 2014 r.

Postanowieniem z dnia 23 września 2014 r. Sąd Okręgowy, oddalił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (pkt I) oraz odrzucił skargę kasacyjną (pkt II).

Sąd Okręgowy wskazał, powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, że w świetle art. 168 § 1 k.p.c. zawinione zaniechania pełnomocnika procesowego obciążają stronę, choćby ta nie zawiniła zwłoki, a z kolei pełnomocnika obciążają zaniechania osób, którymi się posługuje w wykonywaniu swoich obowiązków. W rezultacie strona ponosi konsekwencje zaniechań w dotrzymaniu terminu popełnionych przez pełnomocnika oraz osoby, którymi się on posługuje. Sąd ocenił, że w okolicznościach sprawy nie było podstaw do stwierdzenia braku winy pełnomocnika powoda w niezachowaniu terminu. Choroba profesjonalnego pełnomocnika nie zwalnia sama przez się z obowiązku należytej staranności. Jest ona okolicznością, której ewentualność wystąpienia w zasadzie można i należy przewidzieć w prowadzonej działalności zawodowej, podejmując właściwe działania organizacyjne, zabezpieczające interesy klientów. Jeżeli zatem profesjonalny pełnomocnik nie może osobiście podjąć czynności procesowej powinien zadbać o jej wykonanie przez inne osoby. Choroba strony lub jej pełnomocnika może stanowić okoliczność usprawiedliwiającą niezawinione

uchybiecie terminu do dokonania czynności procesowej, ale wówczas, gdy stan zdrowia strony lub jej pełnomocnika uniemożliwia podjęcie działania osobiście, a nadto skorzystania z pomocy innych osób. Nie stanowi okoliczności wskazującej na brak winy w dochowaniu ustawowego terminu do sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej zaświadczenie lekarskie, stwierdzające niezdolność do pracy pełnomocnika powoda w okresie od dnia 7 lipca do dnia 31 sierpnia 2014 r., nie będące zresztą zaświadczeniem L-4. Z zaświadczeń przedłożonych na uzasadnienie wniosku wynika, że pełnomocnik powoda na schorzenia narządu ruchu choruje od wielu lat, oczekuje na operację wymiany stawów biodrowych, a zatem musi liczyć się zawsze z możliwością okresowego pogorszenia stanu zdrowia. Z dokumentów powyższych nie wynika jednak, że stan zdrowia pełnomocnika uniemożliwiał sporządzenie skargi kasacyjnej, pełnomocnik powoda nie był również hospitalizowany.

Konsekwencją tego było oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej oraz jej odrzucenie, jako wniesionej po terminie (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

W zażaleniu na powyższe postanowienie, zaskarżając je w całości, pełnomocnik powoda zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 168 § 1 i art. 169 § 2 k.p.c., przez uznanie, że „przedłożenie przez profesjonalnego pełnomocnika (adwokata) zaświadczenia lekarskiego wydanego przez poradnię medycyny pracy potwierdzające fakt niezdolności do wykonywania pracy zawodowej przez adwokata, nie stanowi okoliczności uprawdopodobniającej brak winy w uchybieniu przez tegoż adwokata terminu w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c. do przygotowania i złożenia pisma procesowego w postaci skargi kasacyjnej”, wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez jego uchylenie z równoczesnym nakazaniem Sądowi Okręgowemu przywrócenia terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, lub przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd drugiej instancji i nakazanie temu Sądowi przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, włączenie z ewentualnym przebadaniem pacjenta w celu zweryfikowania merytorycznych podstaw (zasadności) wydania zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego niezdolność pełnomocnika do wykonywania pracy zawodowej. Ponadto wniósł o dopuszczenie w charakterze dowodu zaświadczenia

lekarskiego z dnia 22 października 2014 r., wystawionego przez lekarza z zakresu medycyny sądowej.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że „oczywistym jest, a tym samym procesowo za bezsporne należy bowiem uznać okoliczność, że w odniesieniu do osoby będącej zawodowo czynnym adwokatem stosowne zaświadczenia z poradni medycyny pracy o niemożliwości wykonywania pracy zawodowej przez tą osobę odnosi się siłą rzeczy przede wszystkim do wykonywania całości czynności zawodowych i obowiązków wynikających z wykonywania zawodu (pracy) jako adwokat”. Za „kuriozalne” uznał pełnomocnik powoda uznanie przez Sąd, że „samo stwierdzenie przez uprawnionego lekarza specjalisty z zakresu medycyny pracy faktu, że osoba wykonująca - wyłącznie zawód adwokata - nie jest zdolna do wykonywania pracy, nie jest równoznaczne ze stwierdzeniem faktu niezdolności do sporządzenia przez tą osobę (tegoż adwokata) skargi kasacyjnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 394¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (§ 1) oraz w razie uchylecia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (§ 1¹), a nadto w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji (§ 2). W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że postanowienie oddalające lub odrzucające wniosek o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej nie jest postanowieniem kończącym postępowania w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c. i nie podlega zaskarżeniu zażaleniem (por. postanowienia: z dnia 17 kwietnia 2013 r., I CZ 17/13, niepublikowane, i z dnia 21 marca 2013 r., II CZ 4/13, niepublikowane oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów

Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNAPiUS 2000 nr 24, poz. 887, w której wyrażony został pogląd potwierdzający „wpadkowy” charakter postępowania o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej, którego celem jest jedynie ocena zasadności wniosku o przywrócenie terminu, w tym zbadanie, czy zaniechanie dokonania czynności było spowodowane okolicznościami niezawinionymi przez stronę). Postanowienie to - jako niekończące postępowania w sprawie, a więc niezaskarżalne w drodze zażalenia wniesionego na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. - należy do kategorii postanowień, o jakich mowa w art. 380 k.p.c., który znajduje zastosowanie w postępowaniu przed Sądem Najwyższym wywołanym wniesieniem zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ k.p.c. Oznacza to, że strona kwestionująca rozstrzygnięcie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego lub nadzwyczajnego środka zaskarżenia nie może go zaskarżyć wprost i powinna złożyć wniosek o poddanie go kontroli pośredniej na podstawie art. 380 k.p.c. przy rozpatrywaniu zażalenia na odrzucenie danego środka. Artykuł 380 k.p.c. ma zastosowanie także w postępowaniu przed Sądem Najwyższym wywołanym wniesieniem zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 102). Badanie na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. w wyniku tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości orzeczenia, które nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia jest dopuszczalne, jednak warunkiem takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie stosownego wniosku w środku odwoławczym skierowanym przeciwko postanowieniu podlegającemu zaskarżeniu zażaleniem. Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich niewyrażonych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, z dnia 28 października 2009 r., II PZ 17/09, z dnia 8 stycznia 2014 r., II UZ 63/13, niepublikowane). Przedmiotem zażalenia było postanowienie Sądu Okręgowego obejmujące oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (pkt I) i odrzucenie skargi

kasacyjnej (pkt II). Z konstrukcji sporządzonego przez pełnomocnika, będącego adwokatem zażalenia, jednoznacznie wynika, że tym środkiem odwoławczym zostało objęte postanowienie Sądu drugiej instancji w całości, a więc nie tylko w zakresie odrzucającym skargę kasacyjną, ale także w części odnoszącej się do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do jej wniesienia. Skarżący nie zawarł natomiast w zażaleniu ani stosownego wniosku, o którym stanowi art. 380 k.p.c., ani nawet nie powołał się na ten przepis. Zawarte w zażaleniu rozważania dotyczące okoliczności uzasadniających przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej nie mogą być same w sobie uznane za taki wniosek i wywołać określonego w art. 380 k.p.c. skutku polegającego na zweryfikowaniu postanowienia w części objętej jego pkt I., a dotyczącej oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej.

Z powyższych względów zażalenie na postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu podlega - jako niedopuszczalne - odrzuceniu na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

Skoro postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu nie zostało wzruszone należy przyjąć, że stanowisko Sądu Okręgowego o odrzuceniu skargi kasacyjnej wobec jej wniesienia z uchybieniem ustawowego terminu jest prawidłowe. Z tych względów zażalenie w tej części podlega oddaleniu (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).